

dig, og Forslaget stiller nu dette ikke alene lig med Retten til Arbeide, men endog over dette; thi den, der viser, at han har Lykt til at sørge for sig selv, kan ikke være uwillig til Arbeide eller være hengiven til Dovenskab eller Lediggang. Et andet Spørgsmaal, som staar ved Siden af Arbeide, er Økonomi. Man ser ofte, at Mænd ere arbeidsomme, tjene — som man siger — store Penge, men ikke forstaa at spare paa disse Penge saaledes, at de kunne føre sig dem til Nytte for den kommende Tid, ikke forstaa at tænke paa den Dag imorgen; men de, der forstaa dette, som gjøre deres Bedste for at sikke deres Fremtid, maa visse sig sættes ved Siden af dem, der arbeide og have Retten til Arbeide. Jeg tror derfor, at dette Forslag maa siges ogsaa at have Retten for dem, der ville arbeide, men tillige at have Retten for dem, der ere Økonomer og tænke paa den kommende Tid. Det er dem, vi ville komme til Hjælp; men det lod ikke til, at det ærede Medlem mente, at man burde tage noget særligt Hensyn til disse Folk, som saaledes vise, at de ved Selvhjælp ville sørge for sig selv. I saa Henseende er han jo imidlertid i virkelig Strid med Regjeringen; thi det fremgaar jo tydelig af Regjeringens Forslag, at Regjeringen selv finder, at der bør tages Hensyn til Folk, der tænke paa de Dage, der komme, og paa ikke at falde deres Medborgere til Byrde. Man har nu indvendt — og det er navnlig ogsaa det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 1ste Valgkreds, der reiste denne Indvending —, at Forslaget kom stærkt i Strid med Grundloven, en Yttring, som blev tildels godkendt af den ærede Indenrigsminister, men især meget stærkt af den ærede sidste Læser (Føgger). Jeg kan imidlertid slet ikke gaa ind paa den Betragtning, at dette Forslag paa nogenjomhelst Maade kan komme i Strid med Grundloven. Den ærede Indenrigsminister oplæste Grundlovens § 84, og idet han særlig betonedes, at man maatte undertaste sig de Forpligtelser, som de tilsvarende Love paabyde, kunde det komme til at se ud, som om den høitærede Minister har støttet sig til de Love, der fastsatte Betingelserne, netop dengang Grundloven blev given. Den høitærede Minister sagde nemlig, at han kunde ikke gaa ind paa, at der gives nogen Ret til at fordrø af det Offentlige; men en saadan Ret indeholdes jo ligefrem i disse Ord i Grundloven. Der er indeholdt en Ret til Fordring paa det Offentlige, ganske vist en Fordring under Betingelser, men en Ret til at fordrø af det Offentlige, og det er Noget, der er Enhver bekendt. Enhver veed, at naar et Individ kommer i Trang i en Kommune, og han henvender sig til Kommunalraadet, til Sogneraadet, skal dette Raad afhjælpe hans Trang. Dersom denne Trang skulde være saa stor, at Bedkommende maatte gaa til Grunde, vil Sogneraadet eller Kommunalraadet visse sig faae et strengt Ansvar, dersom de have negtet at komme ham

til Hjælp. Han har altsaa en Ret til at fordrø, og det Offentlige har en Pligt til at hjælpe, og ved Unbladelsen af denne Pligts Opfyldelse vil der blive et stærkt Ansvar gjort gjældende mod dem, der unddrage sig Opfyldelsen af den. Der er altsaa i Grundlovens § 84 givet en Ret til at fordrø af det Offentlige, men med Forpligtelser under Betingelse af at undertaste sig det, som Lovene paabyde. Der er nu Spørgsmaal om, hvad paabyde Lovene. Af den høitærede Ministers Forklaring kan det komme til at se ud, som om Ministeren netop mener, at det er de Betingelser, som indeholdtes i Lovene paa den Tid, da Grundloven blev given, navnlig i den da bestaaende Fattiglovgivning; men det maa være klart, at det er de til enhver Tid bestaaende Love, og dersom vi ikke gjøre denne Opfattelse gjældende, er ikke alene Grundlovens § 84, men tillige den ved Grundlovens Sivelses bestaaende Fattiglov at betragte som et bestemt Led af Grundloven, som man altsaa ikke kunde forandre uden igjennem en Grundlovsforandring. Den sidste ærede Læser troede, at det var med Urette, at Spørgsmaalet om den fri Konkurrence var sat i Forbindelse med den foreliggende Sag. Jeg tror dog ikke, at det saa ganske er med Urette, at det er slet. Jeg kan være ganske enig med det ærede Medlem i, at efter at Baandene ere løste og den frie Konkurrence er kommen frem, har denne skabt meget Godt og virket til stort Gavn for de mindre Bemidlede i Samfundet; men det er nærmest i Begyndelsen, da Enhver kan gjøre sig gjældende i den frie Konkurrence, at dette sker. Efterhaanden derimod, som En efter En kommer høiere op og faaer mere Overmagt, vil Vægten af den frie Konkurrence falde saa meget haardere paa den, der ikke kan følge med. Det er Noget, der gjør sig gjældende i alle Forhold, ikke alene i Fabriklandene, som det ærede Medlem mente, men ogsaa her i vore Forhold, selv i Landboforholdene. Den frie Konkurrence er jo en Rappesirid om at drage saa megen Fordel af Frihedens Gøder, som muligt, om at benytte Friheden til sin Fordel saa meget, det lader sig gjøre. Det er Noget, Enhver er henvist til, og det finder Sted i alle Forhold. I Landboforholdene viser det sig derved, at naar man er kommen længere frem, ser man sig bedre stillet ved at lade det Arbeide, hvortil man tidligere har benyttet simple Arbeidere, udført ved Maskiner, og man gjør Alt for at drage den størst mulige Fordel til sig. Dette falder efterhaanden tungere og tungere paa de mindre Bemidlede, og der kan være Udsigt til, at den frie Konkurrence kan komme til at indvirke saaledes paa Forholdene i Fremtiden, at de mindre heldigt Stillede i Samfundet tilsidst ville gaa under for Konkurrencen. Hvad Forslaget derfor gaar ud paa, er at hjælpe dem til at holde Modet oppe. Dette tror man at kunne naae ved at stille dem